

FUNDRAISING
REGULATOR
RHEOLEIDDIWR CODI ARIAN

Tachwedd 2017

Llyfr Rheolau

Codi arian ar Safleoedd Preifat

Paratowyd gan: **tîm Polisi'r Rheoleiddiwr Codi Arian**

+44 (0)300 999 3407

enquiries@fundraisingregulator.org.uk

www.fundraisingregulator.org.uk

Cynnwys

1	Sut i ddefnyddio Llyfr Rheolau'r Rheoleiddiwr Codi Arian	3
2	Rheolau ar gyfer Codwyr Arian	4
3	Rhestr Termau.....	8
4	Cydymffurfio - rolau a chyfrifoldebau	9

1 Sut i ddefnyddio Llyfr Rheolau'r Rheoleiddiwr Codi Arian

Ystyr codi arian wyneb yn wyneb yw deisyfu rhodd reolaidd ar gyfer elusen, trwy ddebyd uniongyrchol neu archeb sefydlog fel arfer. Pwrpas y *Llyfr Rheolau* hwn yw amlinellu'r safonau a ddisgwylir gan godwyr arian wyneb yn wyneb sy'n gweithredu ar Safleoedd Preifat.

Cafodd y safonau eu datblygu'n wreiddiol gan y gymuned codi arian trwy waith y Gymdeithas Codi Arian Cyhoeddus (PFRA). Yn 2015, argymhellodd Adolygiad o Reoleiddio Codi Arian wedi'i gadeirio gan Syr Stuart Etherington fod y cyfrifoldeb dros y llyfrau rheolau yn cael ei drosglwyddo i Reoleiddiwr Codi Arian newydd i ddiogelu annibyniaeth rheoleiddio codi arian. Trosglwyddwyd y llyfrau rheolau ar gyfer Casglu Arian Y Stryd ac o Ddrws i Ddrws i'r Rheoleiddiwr Codi Arian pan gafodd ei lansio ar 7 Gorffennaf 2016 a chyflwynwyd llyfr rheolau newydd ar gyfer codi arian ar safleoedd preifat yn Awst 2017. Mae penderfyniadau ynghylch newidiadau i'r llyfrau rheolau yn cael eu gwneud gan Fwrdd y Rheoleiddiwr Codi Arian yn seiliedig ar argymhellion ei Bwyllgor Safonau.

Mae'r rheolau yn y Llyfr Rheolau ar gyfer Safleoedd Preifat yn gyfrwymol ar godwyr arian wyneb yn wyneb sy'n gweithredu ar Safleoedd Preifat. Fodd bynnag, os yw rheolau CA6 neu CA15 yn y Llyfr Rheolau ar gyfer Safleoedd Preifat yn gwrth-ddweud neu'n gwrthdaro ag unrhyw reolau sydd wedi'u cynnwys mewn cytundeb â'r Perchennog/Rheolwr safle perthnasol, mae rheolau CA6 a CA15 yn cael eu disodli gan y cytundeb safle.

Mae'r rheolau yn y Llyfr Rheolau Codi Arian ar y Stryd yn gyfrwymol ar aelodau o'r system rheoli safle a weithredir gan Gyfarwyddiaeth Gydymffurfio y Sefydliad Codi Arian (IoF).

Mae'r rheolau yn y Llyfr Rheolau Codi Arian o Ddrws i Ddrws yn gyfrwymol ar godwyr arian o ddrws i ddrws.

Mae'r rheolau wedi'u grwpio'n ddau gategori:

- **Rheolau ar gyfer Codwyr Arian**, yn ymwneud ag ymddygiad codwyr arian wrth gysylltu â'r cyhoedd (gyda'r rhagddodiad "CA", e.e. CA1, CA2)
- **Rheolau ar gyfer Staff Gweithredol**, yn ymwneud ag arferion sefydliadol ehangach (gyda'r rhagddodiad "Gw", e.e. Gw1)
DS: Mae'r ddogfen hon yn cynnwys y rheolau gweithredol hynny a orchwylir gan y Rheoleiddiwr Codi Arian yn unig - mae rhestr lawr o'r rheolau ar gyfer staff gweithredol, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â gweinyddu dyddiaduron y Sefydliad Codi Arian a Chytundebau Rheoli Safle ar gyfer codi arian ar y stryd i'w gweld yn www.institute-of-fundraising.org.uk/regulation-and-compliance .

Gofynion cyfreithiol

Ochr yn ochr â chydymffurfio â'r Rheoleiddiwr Codi Arian a'r Cod Ymarfer Codi Arian, mae dyletswydd ar sefydliadau codi arian a chodwyr arian i sicrhau bod eu harferion codi arian ac arferion unrhyw sefydliadau y maent yn llunio isgcontract â nhw yn cydymffurfio â'r gyfraith. Mae'r canllawiau diweddaraf ar y ddeddfwriaeth gyfredol i'w gweld yn www.iof.org.uk a www.fundraisingregulator.org.uk .

2 Rheolau ar gyfer Codwyr Arian

RHEOL Gw1*: Bwcio Safleoedd Preifat

Os ydych yn bwcio Safle Preifat **RHAID** cofnodi hynny a **RHAID** iddo gynnwys enw llawn y sawl y cafodd y safle ei fwcio ag ef/hi, y dyddiadau a gytunwyd a'r math o weithgaredd a gafodd ei gytuno. Rhaid cadw'r cofnodion hyn am 28 diwrnod o leiaf.

RHEOL Gw2: Caniatâd

RHAID i godi arian **BEIDIO** â digwydd mewn unrhyw leoliad heb ganiatâd datganedig y perchennog safle/rheolwr perthnasol.

RHEOL CA1: Dechrau gwaith

Lle bynnag y bo'n bosibl **RHAID** i godwyr arian gyflwyno eu hunain i'r aelod staff Safle Preifat perthnasol cyn dechrau gwaith.

RHEOL CA2: Ymddygiad gorau

Tra eu bod ar ddyletswydd, **RHAID** i godwyr arian **BEIDIO** â:

- gweithredu mewn unrhyw ffordd a allai'n rhesymol achosi i aelodau'r cyhoedd ddychryn neu fod yn bryderus
- gweithredu'n anonest neu'n ystrywgar, neu fynd ati'n fwriadol i geisio gwneud i ddarpar roddwr deimlo'n euog
- gweithredu mewn unrhyw ffordd arall y gallai unigolyn rhesymol farnu ei bod yn dwyn anfri ar yr elusen y maent yn ei chynrychioli¹. Mae hyn yn cynnwys ond nid yw wedi'i gyfyngu i:
 - ysmegu neu yfed alcohol mewn dillad brand yr elusen
 - cymryd cyffuriau anghyfreithlon neu fod o dan eu dylanwad
 - ymddygiad anwedus neu ymosodol, gan gynnwys rhegi mewn dillad brand yr elusen
 - rhoi pwysau gormodol ar aelodau'r cyhoedd i roi
 - camfanteisio ar eu swydd er mwyn elwa'n bersonol (e.e. deisyfu cynnig swydd, gofyn i rywun am ddê, neu geisio cael disgownt ar nwyddau neu wasanaethau)
 - unrhyw ymddygiad arall sy'n niweidio enw da'r proffesiwn codi arian, neu'r elusen sy'n cael ei chynrychioli yn llygaid y cyhoedd

RHEOL CA3: Rheoli hyglwyfedd

RHAID i godwyr arian **BEIDIO** â chofrestru unrhyw unigolyn ar unrhyw adeg os oes sail resymol ganddynt dros gredu, yn ystod eu hymwneud â'r unigolyn, ei fod mewn

¹ Er mwyn eglurder, ni ellir dehongli presenoldeb codwr neu godwyr arian mewn lleoliad yn 'dwyn anfri'.

amgylchiadau agored i niwed sy'n golygu na all wneud penderfyniad gwybodus i roi. Gall y rhain gynnwys, ond nid yw wedi'i gyfyngu i:

- gyflyrau meddygol corfforol a meddyliol
- anabledd
- anawsterau dysgu
- adegau o straen neu bryder (e.e. galar, colli swydd)
- hyglwyfedd ariannol (lle y gallai rhodd gan roddwr effeithio ar ei allu i ofalu'n ddigonol amdano ef / amdani hi ei hun neu'n ei adael mewn cyflwr o galedi ariannol)
- meistrolaeth o'r Saesneg
- dylanwad alcohol neu gyffuriau

RHAID i godwyr arian **BEIDIO** â chofrestru unrhyw unigolyn o dan 18 oed.

Mae canllawiau pellach i'w cael yma:

<http://www.institute-of-fundraising.org.uk/library/treatingdonorsfairly/>

RHEOL CA4: Datganiadau deisyfu

RHAID i godwyr arian wneud datganiadau deisyfu sy'n cydymffurfio â'r gyfraith. Ym mhob achos, **RHAID** i'r datganiad datgelu (neu ddeisyfu) gael ei wneud naill ai cyn i'r arian gael ei roi gan y rhoddwr neu cyn i unrhyw fanylion ariannol sy'n berthnasol i'r trafodiad gael eu ceisio gan y codwr arian (p'un bynnag a ddaw gyntaf

Am arweiniad, gweler yma:

<https://www.fundraisingregulator.org.uk/l10-0-solicitation-statements/>

RHEOL CA5: Y rheol 'tri cham'

Pan fydd codwr arian wedi ymgysylltu ag aelod o'r cyhoedd, **RHAID** i'r codwr arian **BEIDIO** â chymryd mwy na thri cham wrth ymyl yr aelod hwnnw o'r cyhoedd hwnnw neu wrth ddilyn yr aelod o'r cyhoedd hwnnw, hyd yn oed os gofynnir iddo/iddi wneud hynny.

Er mwyn osgoi unrhyw amheuaeth, bydd 'tri cham' lle mae codwyr arian yn rhwystro aelod o'r cyhoedd yn fwriadol yn cael ei ystyried yn achos o dorri Rheoli CA7 (gweler isod).

Os nad yw'r aelod o'r cyhoedd wedi sefyll yn ei unfan o fewn y tri cham a ganiateir, **RHAID** rhoi'r gorau i'r ymgais i ymgysylltu ag ef neu hi.

Nid yw'r rheol hon yn gymwys i godwr arian sy'n tywys aelod o'r cyhoedd i stondin hyrwyddol, neu i ran wahanol o stondin hyrwyddol, ar ôl ymgysylltu'n llwyddiannus â nhw.

RHEOL CA6*: Safle'r codwr arian

RHAID i godwyr arian **BEIDIO** â gweithio y tu allan i gyfyngiadau ffiniau'r safle preifat fel yr esbonnir gan Berchennog y Safle, ac mewn unrhyw achos rhaid iddynt weithio o fewn golwg stondin hyrwyddol, os yw'n bresennol. Pan fyddant yn gweithio mewn lleoliadau ar y Stryd Fawr, rhaid i godwyr arian weithio o fewn 1 metr o'r stondin hyrwyddol (neu'r cyfwerth) sy'n rhaid bod ddim mwy nag 1 metr i ffwrdd o ffrynt y siop. Rhaid i safle'r codwr arian a'r stondin beidio ag effeithio ar unrhyw fusnesau eraill.

**Os yw'r rheol hon yn gwrthddweud neu'n gwrthdaro ag unrhyw reolau sydd wedi'u cynnwys mewn cytundeb â'r Perchennog/Rheolwr safle perthnasol, bydd y cytundeb safle yn ei ddisodli.*

RHEOL CA7: Rhwystro'n fwriadol

RHAID i godwyr arian **BEIDIO** â rhwystro llwybr aelodau'r cyhoedd yn fwriadol.

RHEOL CA8: Cydsyniad ar gyfer cysylltiad yn y dyfodol

Yn ystod y broses gofrestru, os ceisir cydsyniad i'r elusen anfon gohebiaeth yn y dyfodol **RHAID** i'r codwr arian esbonio'n eglur i aelodau'r cyhoedd y gallant ddewis roi neu beidio â rhoi cydsyniad ar gyfer cysylltiad marchnata yn y dyfodol.

RHAID i godwyr arian sicrhau bod aelodau'r cyhoedd yn deall dull a phwrpas y cysylltiad y maent yn cydsynio iddo. **RHAID** i'r cydsyniad fod yn ddiamwys, cael ei roi o'ch gwirfodd, yn benodol ac yn wybodus.

RHAID i godwyr arian gael arwydd cadarnhaol o'r dewisiadau a wnaed, megis darparu llofnod.

RHEOL CA9: Terfynu ar unwaith

RHAID i godwyr arian **BEIDIO** â cheisio cychwyn sgwrs neu barhau i ymgysylltu ag aelod o'r cyhoedd os yw'r unigolyn hwnnw yn dangos yn eglur - trwy air neu ystum - nad yw am iddynt ymgysylltu ag ef/hi.

RHEOL CA10: Ymrwymiad i roi

Wrth ofyn am rodd reolaidd **RHAID** i godwyr arian **BEIDIO** ag awgrymu i unrhyw aelod o'r cyhoedd bod yr ymgysylltiad a geisiant 'heb ymrwymiad'. Drwy ddiffiniad, mae pob math o ymgysylltu 'yn ymwneud ag ymrwymiad hirdymor' yn y pen draw.

Os yw'r dull codi arian yn cynnwys galwad dilynol (megis ceisio addewid neu godi arian testun "2 gam"), **RHAID** i godwyr arian geisio cydsyniad gan aelodau'r cyhoedd y byddant yn cysylltu â nhw am yr eildro i ddeisyfu rhodd reolaidd yn dilyn eu hymgysylltiad cychwynnol.

RHEOL CA11: Tryloywder gofyn am arian

RHAID i godwyr arian **BEIDIO** ag awgrymu i unrhyw aelod o'r cyhoedd nad yw'r ymgysylltiad a geisiant yn "ymwneud ag arian" neu "nid ydynt yn codi arian". Drwy ddiffiniad, mae pob math o ymgysylltu 'yn ymwneud ag arian' yn y pen draw.

RHEOL CA12: Dangos pwy ydych chi

RHAID i fathodynau adnabod ddangos pwy yw'r codwr arian, i bwy y mae'n gweithio a rhif ffôn ar gyfer yr elusen neu'r asiantaeth berthnasol.

Er mwyn hwyluso hyn, **RHAID** i'r bathodyn adnabod:

- gael ei arddangos yn eglur
- bod ar ffurf bathodyn wedi'i osod ar y rhan uchaf ar flaen torso'r codwr arian
- peidio â bod yn llai na maint cerdyn credyd
- cael ei lofnodi neu ei awdurdodi mewn rhyw ffordd arall (sêl neu stamp cwmni) gan yr asiantaeth gyflogi a/neu elusen sy'n comisiynu

Dylai bathodyn adnabod y codwr arian fod yn hygyrch i bobl sydd â nam ar y golwg. Mae canllawiau i'w gweld yn

<https://www.abilitynet.org.uk/quality/documents/StandardofAccessibility.pdf>

RHEOL CA13: Hyglwyfedd y codwr arian

Os nad yw stondin hyrwyddol yn bresennol **RHAID** i'r codwyr arian wisgo dillad brand yr elusen. Pan fyddant yn gwisgo dillad brand yr elusen:

- **RHAID** bod modd eu gweld a'u hadnabod
- **RHAID** iddynt **BEIDIO** â chael eu clymu o gwmpas y gwasg neu eu gorchuddio gan ddillad heb fod yn ddillad brand yr elusen neu eiddo arall, neu gael eu cuddio mewn unrhyw ffordd fel arall
- **RHAID** iddynt fod mewn cyflwr glân a da i sicrhau bod modd eu darllen a sicrhau cywirdeb y brand.

RHEOL CA14: Aelodau'r cyhoedd sydd 'ar ddyletswydd'

RHAID i godwyr arian **BEIDIO** â mynd ati'n fwriadol i gysylltu â phobl sy'n cyflawni dyletswyddau swyddogol ar y stryd fawr, megis swyddogion mewn iwniform ar ddyletswydd neu bobl sydd yn amlwg yn gweithio.

RHEOL CA15*: Aelodau o'r cyhoedd sy'n eistedd neu sydd mewn ciw

RHAID i godwyr arian **BEIDIO** ag ymgysylltu ag:

- aelodau'r cyhoedd sy'n eistedd, oni bai bod y seddi yn rhan o stondin hyrwyddol
- aelodau'r cyhoedd mewn ciwiau, oni bai bod y ciw yn ymwneud yn uniongyrchol â'r gweithgarwch codi arian

*os yw'r rheol hon yn gwrthddweud neu'n gwrthdaro ag unrhyw reolau sydd wedi'u cynnwys mewn cytundeb â'r Perchennog/Rheolwr safle perthnasol, bydd y cytundeb safle yn ei ddisodli.

RHEOL CA16: Parch ar gyfer busnesau lleol

RHAID i godwyr arian **BEIDIO** â rhwystro, tarfu neu amharchu aelodau staff o fusnesau lleol.

RHEOL CA17: Newid lleoliad

Os yw lleoliad yn newid **RHAID** i godwyr arian roi gwybod i'w hunigolyn gweithrediadau dynodedig cyn dechrau'r gwaith.

3 Rhestr Termau

Mae'r adran hon yn darparu diffiniad o'r termau allweddol a ddefnyddir o fewn y llyfr rheolau.

Ar ddyletswydd

Unrhyw adeg pan ellir dangos bod unigolyn sy'n gweithio - e.e. gan ei fod yn gwisgo dillad brand, yn datgan ei fod yn gweithio i elusen benodol neu unrhyw ddull arall sy'n dangos ei fod yn gynrychiolydd elusen. Felly gall codwyr arian fod yn euog o ddwyn anfri ar eu helusen y tu allan i oriau gwaith arferol, ac ar adegau pan nad ydynt yn gweithio fel codwr arian, os ydynt yn bodloni unrhyw feini prawf sy'n dangos eu bod nhw'n gynrychiolwyr elusen.

Codwr arian

Unigolyn sy'n codi arian neu sy'n casglu manylion cyswllt gan aelodau'r cyhoedd ('chwilota') ar gyfer elusen.

Chwilota

Gweithgaredd lle mae manylion cyswllt aelodau'r cyhoedd yn cael eu casglu er mwyn i'r elusen gysylltu â nhw yn ddiweddarach, yn hytrach na'r manylion banc sydd eu hangen i sefydlu mandad Debyd Uniongyrchol (neu rodd ymrwymedig debyg). Mae chwilota a chwilotwyr wedi'u cynnwys os yw'r ddogfen hon yn cyfeirio at godi arian neu godwyr arian.

Isgontractwr

Cwmni sy'n gwneud gwaith yn unol â chontract eilaidd a gytunwyd gyda'r prif gontractwr.

Rhwystro

Unrhyw weithredu bwriadol sy'n achosi i unigolyn:

- aros yn anwirfoddol
- newid cyfeiriad yn sydyn er mwyn mynd heibio'r codwr arian a pharhau â'i daith

Nid yw rhwystro yn gymwys i bobl sy'n dewis newid cyfeiriad ei daith er mwyn peidio ag ymgysylltu â chodwr arian.

Ymgysylltu

Unrhyw ymgais i ymgysylltu ag aelod o'r cyhoedd gyda'r bwriad o ddeisyfu rhoddion Debyd Uniongyrchol neu fanylion cysylltu.

Yn Fwriadol

Yn fwriadol, yn wahanol i yn ddamweiniol, neu wedi'i achosi gan weithredoedd pobl eraill.

4 Cydymffurfio - rolau a chyfrifoldebau

Os yw'r Rheoleiddiwr Codi Arian yn derbyn honiad gan aelod o'r cyhoedd bod codwr arian wedi gweithredu'n groes i'r llyfr rheolau hwn neu'r Cod Ymarfer Codi Arian, bydd yr achwynydd yn cael ei ystyried gan y Rheoleiddiwr gan ddilyn y broses a amlinellir ym mholisi Cwynion, Ymchwiliadau ac Unioni Cam y Rheoleiddiwr. Mae disgrifiad llawnach o sut mae'r Rheoleiddiwr Codi Arian yn gweithio gyda'r Sefydliad Codi Arian i sicrhau arferion codi arian da i'w gweld yn y [Memorandwm Dealltwriaeth](#).